

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000056

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волков Сергій Вікторович

2. Serhii Volkov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 22-02-2024

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.502.011

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.81, 10.77.23

Тема дисертації:

1. Запобігання злочинності в сфері обігу гуманітарної допомоги в Україні
2. Crime prevention in the sphere of humanitarian aid circulation in Ukraine

Реферат:

1. У дисертації охарактеризовано кримінальні правопорушення у сфері обігу гуманітарної допомоги, а саме визначено кількісні і якісні ознаки. Констатовано, що на початок вересня 2023 року органами Національної поліції України здійснюється досудове розслідування 443 кримінальних проваджень за статтею 2012 Кримінального кодексу України. Ще понад 200 кримінальних проваджень щодо неправомірних дій з гуманітарною допомогою розпочато за іншою кримінально-правовою кваліфікацією (шахрайство, привласнення та розтрата майна, крадіжка, хабарництво тощо). Серед значних числових показників виявлено корупційні правопорушення, за які настає кримінальна відповідальність, а саме такі, які передбачені статтями 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 Кримінального кодексу України, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення передбачені статтями 210, 354, 364, 3641, 3652, 368–3692 Кримінального кодексу України, статті 185 – крадіжка, 190 –

шахрайство цього Кодексу. У дисертації виділено якісні ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу гуманітарної допомоги, а саме: непевності числових вимірювань, обумовленості географічних показників фактом територіального розташування гуманітарних хабів і відповідних координаційних центрів, темпоральності кримінальних правопорушень у сфері обігу гуманітарної допомоги. Кримінологічну характеристику особи злочинця у сфері обігу гуманітарної допомоги здійснено за результатами узагальнення емпіричних даних: матеріали кримінальних проваджень, розглянутих судами (понад 120), вироки судів (понад 80), опитування (понад 100) рандомно обраних респондента. У дослідженні зроблено наголос на тому, що злочинна діяльність у сфері обігу гуманітарної допомоги містить вагомий аспект порушення норм моральності, законслухняної поведінки, оскільки спрямовується проти осіб, які вже перебувають у соціально, матеріально, морально гнітючому стані. Дослідженням встановлено, що детермінація злочинності у сфері обігу гуманітарної допомоги виявляється у безперервному відтворенні й оновленні різних форм суспільного життя, типів відносин, станів суспільної свідомості, появи нових корупційних ризиків (задоволення посадовими особами військових адміністрацій, інших державних органів приватних інтересів; задоволення приватних інтересів посадовими особами органів Державної митної служби України; зловживання з боку осіб, відповідальних за розподіл/ видачу/ використання гуманітарної допомоги, з метою задоволення приватних інтересів своїх або третіх осіб; нездійснення належного обліку гуманітарної допомоги, яка надходить на склад, фіксування факту її видачі зі складу, обліку залишків гуманітарної допомоги на складі з метою задоволення приватних інтересів осіб, відповідальних за роботу складів; непрозорі умови співпраці між обласними військовими адміністраціями, місцевими радами (їхніми головами) та громадськими, благодійними організаціями, волонтерами, які забезпечують доставку гуманітарної допомоги; отримання гуманітарної допомоги псевдоволонтерами з метою подальшого продажу, інші). Виділено напрями запобігання злочинності в сфері обігу гуманітарної допомоги. Перший рівень передбачає заходи з підвищення інформаційної культури учасників обігу гуманітарної допомоги, організацію заходів, спрямованих на координування взаємодії місцевої влади і волонтерських, благодійних і громадських ініціатив. Другий рівень передбачає системну роботу з формування правосвідомості і вдосконалення правової культури учасників обігу гуманітарної допомоги. Третій рівень у розробленні стратегічних напрямів запобігання злочинності у сфері обігу гуманітарної допомоги має реалізувати мету системного моніторингу якості обігу гуманітарної допомоги (процедури маркування товарів гуманітарної допомоги, процедур проведення аудиту; розроблення організаційних регламентів вивчення міри задоволеності нагальних потреб осіб, які потребують гуманітарної допомоги і перебувають у місцях, найбільш постраждалих від кризи, обумовленої збройною агресією проти України; розроблення простих процедур організації зворотного зв'язку в системі «надавач – отримувач – набувач гуманітарної допомоги»; розроблення на рівні громади, регіону програм відновлення з урахуванням результатів моніторингу рівня задоволеності нагальних потреб людей в гуманітарній допомозі, пошук донорів з метою забезпечення гуманітарною допомогою для розвитку, регулярно оприлюднення у відкритих джерелах результатів таких ініціатив і поточних результатів реалізації подібних програм).

2. The dissertation describes criminal offenses in the field of humanitarian aid circulation, namely, quantitative and qualitative characteristics are determined. It was established that as of the beginning of September 2023, the National Police of Ukraine is conducting a pre-trial investigation of 443 criminal proceedings under Article 2012 of the Criminal Code of Ukraine. More than 200 criminal proceedings regarding illegal actions with humanitarian aid were initiated under other criminal law qualifications (fraud, appropriation and embezzlement of property, theft, bribery, etc.). Among the significant numerical indicators, corruption offenses for which criminal liability arises, namely those provided for by Articles 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410 of the Criminal Code of Ukraine, in the case of their commission by abuse of official position, and also criminal offenses are provided for by articles 210, 354, 364, 3641, 3652, 368–3692 of the Criminal Code of Ukraine, articles 185 – theft, 190 – fraud of this Code. The dissertation highlights the qualitative signs of criminal offenses in the field of humanitarian aid circulation, namely: the uncertainty of numerical measurements, the conditioning of geographical indicators by the fact of the territorial location of humanitarian hubs and the corresponding coordination centers, the temporality of criminal

offenses in the field of humanitarian aid circulation. The criminological characterization of the criminal in the field of humanitarian aid circulation was carried out based on the results of the generalization of empirical data: materials of criminal proceedings reviewed by courts (more than 120), court verdicts (more than 80), surveys (more than 100) of randomly selected respondents. The study emphasized that criminal activity in the field of humanitarian aid circulation contains a significant aspect of violating norms of morality, law-abiding behavior, as it is directed against persons who are already in a socially, materially, morally oppressive state. The research established that the determination of criminality in the sphere of the circulation of humanitarian aid is manifested in the continuous reproduction and renewal of various forms of social life, types of relationships, states of public consciousness, the emergence of new corruption risks (satisfaction by officials of military administrations, other state bodies of private interests; satisfaction of private interests by officials by persons of the State Customs Service of Ukraine; abuse by persons responsible for the distribution/issuance/use of humanitarian aid in order to satisfy the private interests of themselves or third parties; failure to properly record the humanitarian aid received in the warehouse, recording the fact of its issuance from the warehouse, accounting for the remains of humanitarian aid in the warehouse in order to satisfy the private interests of the persons responsible for the operation of the warehouses; non-transparent conditions of cooperation between regional military administrations, local councils (their heads) and public, charitable organizations, volunteers who ensure the delivery of humanitarian aid; receiving humanitarian aid by pseudo-volunteers for the purpose of further sale, others). The dissertation highlights areas of crime prevention in the field of humanitarian aid circulation. The first level involves measures to increase the information culture of participants in the circulation of humanitarian aid, the organization of measures aimed at coordinating the interaction of local authorities and volunteer, charitable and public initiatives. The second level involves systematic work on the formation of legal awareness and improvement of the legal culture of participants in the circulation of humanitarian aid. The third level in the development of strategic directions for the prevention of crime in the field of humanitarian aid circulation should implement the goal of systematic monitoring of the quality of humanitarian aid circulation (procedures for labeling humanitarian aid goods, audit procedures; development of organizational regulations for studying the degree of satisfaction of the urgent needs of persons who need humanitarian aid and are in places most affected by the crisis caused by armed aggression against Ukraine; development of simple procedures for organizing feedback in the system «provider – recipient – recipient of humanitarian aid»; development of recovery programs at the community and regional level, taking into account the results of monitoring the level of satisfaction of people's urgent needs in humanitarian aid, the search for donors to provide humanitarian aid for development, regular publication in open sources of the results of such initiatives and the current results of the implementation of similar programs).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Волков С. Гуманітарна допомога в Україні: сучасні виклики. Юридичний науковий електронний журнал. № 8, 2023. С. 332–334. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-8/77>
- 2. Волков С. Міжнародна гуманітарна допомога для України: кримінологічний дискурс. Прикарпатський юридичний вісник. № 3, 2023. С. 70–74. URL : <https://doi.org/10.32782/pyuv.v3.2023.14>

- 3. Волков С. Принципи гуманітарної допомоги. Право і суспільство. № 4, 2023. С. 249–254. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.4.37> URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/4_2023/37.pdf
- 4. Волков С. Відповідальне використання гуманітарної допомоги: напрями соціально-правового дискурсу. Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність: матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Житомир, 18 серпня, 2023 р. Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. С. 78–80. DOI: <https://doi.org/10.36074/mcnd-18.08.2023>. URL : <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/18.08.2023/36>
- 5. Волков С. Запобігання злочинності у царині використання цифрових активів для гуманітарних грошових переказів. Перспективні напрями розвитку кримінальної юстиції в цифрову еру : матеріали Всеукр. заоч. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 лип. 2023 р.) : електрон. наук. вид. / редкол.: В. С. Батиргареева (голова), Н. В. Глинська, Д. П. Євтеєва ; [уклад.: Н. В. Глинська, Д. І. Клепка]. ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса НАПрН України, Від. дослідж. проблем кримін. процесу та судоустрою. Харків : Право, 2023. С. 49–51. URL : <http://surl.li/npйда>

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U000283

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Батиргареева Владислава Станіславівна
2. Vladyslava S. Batyrhareieva

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карчевський Микола Віталійович
2. Карчевський Микола Віталійович

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:** ;<https://scholar.google.com.ua/citations?user=Xi0dUWgAAAAJ>**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мовчан Роман Олександрович
2. Roman O. Movchan

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2074-8895**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Донецький національний університет імені Василя Стуса**Код за ЄДРПОУ:** 02070803**Місцезнаходження:** вул. 600-річчя, буд. 21, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Калініна Аліна Владиславівна
2. Alina V. Kalinina

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.08**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колодяжний Максим Геннадійович

2. Maksym H. Kolodiazhnyi

Кваліфікація: к. ю. н., старший науковий співробітник, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2149-9165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Данильченко Юрій Броніславович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Данильченко Юрій Броніславович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шрамко Сабріє Сейтжелієвна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна